Euroopa Liidu
Teataja

ET
C-seeria

C/2026/2641

13.5.2026

Komisjoni teadaanne rahaturufondide määruse teatavate õigusnormide tõlgendamise ja rakendamise kohta

(C/2026/2641)

Euroopa Komisjon koostas 20. juulil 2023 avaldatud rahaturufonde käsitleva komisjoni aruande (edaspidi „rahaturufondide 2023. aasta aruanne“) järelmeetmena käesoleva korduma kippuvate küsimuste dokumendi rahaturufondide kohta. See on lisatud Euroopa Komisjoni 2026. aasta rahaturufondide järelmeetmete aruandele (edaspidi „2026. aasta rahaturufondide aruanne“) ([1]).

Rahaturufondide 2023. aasta aruandes jõuti järeldusele, et rahaturufondide määrus läbis edukalt selle likviidsusstressi testi, mida rahaturufondid kogesid 2020. aasta märtsis COVID-19st tingitud turu ebastabiilsuse ajal ning millega kaasnes intressimäärade tõus ja finantsvarade ümberhindlus. Ükski ELi rahaturufond ei pidanud nende stressiolukordadega seoses kehtestama tagasivõtmistasusid või -piiranguid ega peatama tagasivõtmisi. Sarnaselt pidasid need ELi rahaturufondid, mis on keskendunud naelsterlingis nomineeritud varadele, vastu 2022. aasta septembri riigivõlakirjade turu tingimuste halvenemisega seotud tagasivõtmissurvele. Need kogemused näitavad, et rahaturufondide määruses sätestatud kaitsemeetmed on toiminud ettenähtud viisil. **2023. aasta rahaturufondide aruandes tuvastati siiski mõningaid puudusi ja märgiti, et neid tuleks täiendavalt hinnata**.

ELi rahaturufondid saavad kasu ka alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate direktiivi ja vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitleva direktiivi ([2]) hiljutisest läbivaatamisest, millega kehtestati ühtsed eeskirjad avatud fondide likviidsuse juhtimise vahendite kättesaadavuse parandamiseks. Uue likviidsuse juhtimise vahendite raamistikuga parandatakse veelgi ELi rahaturufondide likviidsuse juhtimist ja suurendatakse nende vastupanuvõimet stressiolukorras.

Lisaks võetakse käesolevas teadaandes arvesse finantsstabiilsuse nõukogu järeldusi, milles märgiti 2021. aasta oktoobri lõpparuandes rahaturufondide vastupanuvõime kohta, et rahaturufondide eeskirjad võisid mõnes jurisdiktsioonis soodustada investoripoolseid ennetavaid tagasivõtmisi, kuna investorid püüdsid vältida likviidsuse juhtimise vahendite võimalikku kehtestamist teatavate regulatiivsete künniste ületamise korral. On mõningaid tõendeid, et seda võis esineda 2020. aasta märtsi nn raharallist tingitud stressi ajal.

Eespool toodut arvesse võttes ja tuginedes ka andmeanalüüsile, peab Euroopa Komisjon vajalikuks käsitleda rahaturufondide määruse teatavaid aspekte, et tagada ELi rahaturufondidele suurem õiguskindlus.

Käesoleva teadaandega toetab Euroopa Komisjon ühtlustatud lähenemisviisi ELi rahaturufondide järelevalvele ning kutsub üles sellist lähenemisviisi kehtestama, samuti piisavat teabevahetust riiklike pädevate asutuste vahel, eelkõige finantsstabiilsust ohustavate riskide korral.

(1) Millised on peamised portfelli koosseisu käsitlevad sätted, mida rahaturufondide varahaldurid peavad järgima?

Rahaturufondide määruse artiklites 24, 25 ja 34 on sätestatud portfellile esitatavad nõuded, mida rahaturufondid peavad likviidsuse ja stabiilsuse tagamiseks arvesse võtma. Nende sätetega on nähtud ette rahaturufondide portfelli koosseis seoses ühepäevase ja ühenädalase tähtajaga varade ning pöördrepolepingutega ja kehtestatud iga rahaturufondi liigi jaoks (valitsemissektori võlakohustustesse investeerimiseks mõeldud püsiva puhasväärtusega rahaturufond, vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufond ja muutuva puhasväärtusega rahaturufond) miinimumkünnised.

Rahaturufondide määruse artiklis 28 on sätestatud rahaturufondide stressitestide raamistik tõendamaks, et rahaturufondi varade likviidsus ja kvaliteet on piisaval tasemel, et tulla toime haavatavustega.

([1]) Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1131 (rahaturufondide kohta) asjakohasuse kohta usaldatavusnõuete ja majanduslikust seisukohast (COM(2026) 350).

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/927, millega muudetakse direktiive 2011/61/EL ja 2009/65/EÜ seoses ülesannete delegeerimise kokkulepete, likviidsusriski juhtimise, järelevalvelise aruandluse, depositooriumi- ja hoidmisteenuste osutamise ning alternatiivsete investeerimisfondide poolt laenude väljastamisega (ELT L, 2024/927, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/927/oj).

(2) **Kui rahaturufondi portfell sisaldab pöördrepolepingute ning ühepäevase ja ühenädalase tähtajaga varade täpseid protsendimäärasid, nagu on sätestatud rahaturufondide määruses, siis kas seda peetakse alati piisavaks, et täita igal ajal rahaturufondide määruses sätestatud asjaomaseid portfellile esitatavaid nõudeid?**

Ei. Rahaturufondide määruse artiklites 24, 25 ja 34 ning artiklis 28 on sätestatud, et kehtestatud portfelli koosseisu protsendid on miinimumnõuded. Kuigi on vaja järgida artiklites 24, 25 ja 34 sätestatud piirmäärasid, tuleks neid käsitada miinimumkünnistena. Rahaturufondide määruses on sätestatud ka muud kohustused, mis võivad rahaturufondi asjaoludest sõltuvalt kaasa tuua rangemate nõuete rakendamise. Rahaturufondide määruse artikli 28 lõike 4 kohaselt peavad rahaturufondid olema omatavate varade likviidsuse ja kvaliteedi poolest usaldusväärsed. Need peavad olema piisavad, et tulla toime haavatavustega, eriti stressiolukorras. Seetõttu võib olla vaja, et rahaturufondi portfelli koosseis ületaks regulatiivseid protsendimäärasid, võttes eelkõige arvesse artikli 27 kohast nõuet „tunne oma klienti“ ja rahaturufondide stressitestide tulemusi vastavalt rahaturufondide määruse artiklile 28.

Sellega seoses määras Euroopa Komisjon rahaturufondide 2026. aasta aruandes kindlaks vastupanuvõime tasemed, mis põhinevad ühenädalase tähtajaga likviidsetel varadel ning mis võivad toimida järelevalve- ja riskijuhtimisvahenditena, et tagada rahaturufondide määruse järgimine. Allpool neid vastupanuvõime tasemeid peaksid rahaturufondide riskijuhtimise rühmad ja nende juhid tõhustama kontrolli, et tagada kogu turgu hõlmav vastupanuvõime (edaspidi „turu vastupanuvõime tasemed“), ning riiklikud pädevad asutused peaksid suurendama oma järelevalvealase kontrolli ja kaasamise taset.

(3) **Kas püsiva puhasväärtusega või vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufondi valitseja peab likviidsuse juhtimise vahendid aktiveerima niipea, kui likviidsete varade tase langeb allapoole rahaturufondide määruse artiklites 24, 25 ja 34 sätestatud piirmäärasid?**

Ei. Minimaalsete likviidsuspuhvrite kehtestamise eesmärk on tagada, et rahaturufondid saaksid tegeleda tagasivõtmistega ja vältida rahaturufondi varade likvideerimist tugevalt allahinnatud hindadega, mis võivad tekkida halvenenud turutingimuste ajal.

Püsiva puhasväärtusega rahaturufondide ja vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufondide valitsejad peavad järgima rahaturufondide määruse artikli 24 lõiget 2, kui asjaomased portfellile esitatavad nõuded ei ole enam täidetud (näiteks kui püsiva puhasväärtusega rahaturufondi või vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufondi varad moodustavad vähem kui 30 % ühenädalase tähtajaga varadest).

Rahaturufondide määruse artikli 25 lõige 2 sisaldab sarnaseid sätteid, kui „standardne“ muutuva puhasväärtusega rahaturufond rikub rahaturufondide määruse artiklis 25 sätestatud portfellile esitatavaid nõudeid.

Lisaks sisaldab rahaturufondide määruse artikli 34 lõike 1 punkt a erisätteid püsiva puhasväärtusega ja vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufondide kohta.

Nendes artiklites on sätestatud ja ette nähtud, et rahaturufondide portfelli koosseis võib langeda allapoole regulatiivseid piirmäärasid, sealhulgas likviidsete varade miinimumnõudeid, märkimis- või tagasivõtmisõiguse kasutamise tõttu või rahaturufondi valitsejast sõltumatutel põhjustel. Sellega seoses tuleb sagenenud tagasivõtmisi halvenenud turutingimustes vaadelda fondivalitseja kontrolli alt välja jäävatena, märkides siiski, et sellised põhjused tekivad väga harva.

Nende sätete kohaselt peaks rahaturufondi valitseja juhul, kui rahaturufond ei vasta enam portfellile esitatavatele asjaomastele nõuetele, seadma rahaturufondi nimel prioriteediks selle olukorra parandamise, võttes samal ajal arvesse ka investorite huve, nagu on sätestatud rahaturufondi määruses.

Valitsemissektori võlakohustustesse investeerimiseks mõeldud püsiva puhasväärtusega rahaturufondide ja vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufondide puhul on juhatus kohustatud andma olukorrale dokumenteeritud hinnangu, et määrata kindlaks sobiv toimimisviis, nagu on sätestatud rahaturufondide määruse artikli 34 lõike 1 punktis a, ning seda tuleks teha mõistliku aja jooksul, mis on selliseks hindamiseks vajalik. Kuni dokumenteeritud hinnangu koostamiseni ei pea lühiajaliste rahaturufondide valitsejad võtma seoses portfellile esitatavate nõuetega muid meetmeid kui rahaturufondide määruse artikli 24 lõikes 2 sätestatud üldiste kohustuste täitmine, et seada prioriteediks olukorra parandamine, võttes nõuetekohaselt arvesse osakuomanike või aktsionäride huve.

Rahaturufondide määruse artikli 34 lõike 1 punkti a kohaselt võib juhatus pärast olukorra dokumenteeritud hinnangu koostamist valida selles sättes ette nähtud alternatiivsete meetmete vahel ja seega otsustada mitte võtta kohe muid meetmeid peale artikli 24 lõikes 2 sätestatud kohustuse täitmise, nagu on sätestatud rahaturufondide määruse artikli 34 lõike 1 punkti a alapunktis iv.

Selle tulemusena võivad püsiva puhasväärtusega ja vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufondid kasutada puhvreid, et juhtida rahaturufondide määruse artikli 34 lõike 1 punktis a osutatud juhtudel likviidsust halvenenud turutingimustes, kui nad langevad ajutiselt allapoole likviidsuse piirmäärasid, ilma et nad peaksid likviidsuse juhtimise vahendeid aktiveerima. Sellistel juhtudel eeldatakse, et püsiva puhasväärtusega rahaturufondi ja vähevolatiilse puhasväärtusega rahaturufondi valitsejad seavad parandusmeetmete võtmise prioriteediks, et taastada oma puhvrid. Parandusmeetmed tuleb võtta võimalikult kiiresti ja sellise aja jooksul, mis kaitseb investorite huve. See ei mõjuta rahaturufondide määruse artikli 34 lõike 1 punktides a ja b sätestatud teavitamis- ja hindamiskohustusi. See ei kehti siiski rahaturufondide määruse artikli 34 lõike 1 punktis b osutatud juhtudel, mis on seotud olukordadega, kus ühenädalase tähtajaga varade osakaal, nagu on sätestatud artikli 24 lõike 1 punktis e, langeb alla 10 % tema koguvaradest.